

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Hallila, Mika; Anttonen, Salli; Helle, Anna; Sandbacka, Kasimir

Title: Ei ole tarkoitus olla ironinen : tervetuloa metamodernismiin!

Year: 2024

Version: Published version

Copyright: © 2024 Suomalaisen kirjallisuuden seura

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Hallila, M., Anttonen, S., Helle, A., & Sandbacka, K. (2024, 22.11.2024). Ei ole tarkoitus olla ironinen : tervetuloa metamodernismiin!. Vähäisiä lisiä.

<https://www.finlit.fi/ajankohtaista/blogi/ei-ole-tarkoitus-olla-ironinen-tervetuloa-metamodernismiin/>

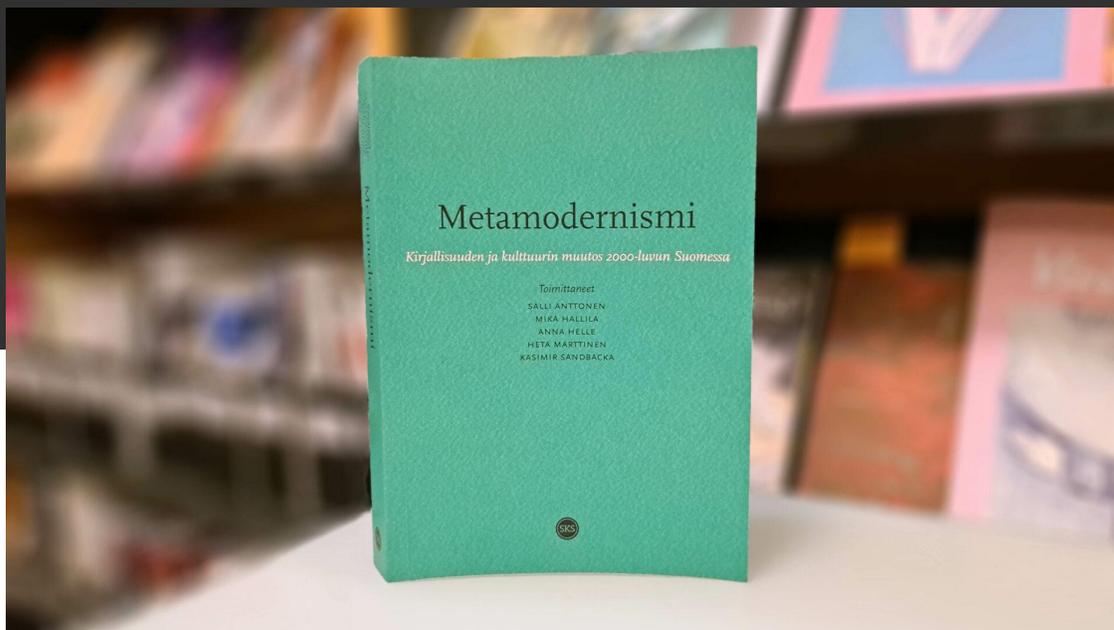
Etusivu → Ajankohtaista → Blogi → Ei ole tarkoitus olla ironinen: t...

Vähäisiä lisiä -blogi

Ei ole tarkoitus olla ironinen: tervetuloa metamodernismiin!

Mika Hallila, Salli Anttonen, Anna Helle, Kasimir Sandbacka – 22.11.2024

Kuva: Laura Tikkanen, SKS.

Suomalaisessa kirjallisuudessa ja kulttuurissa on vuosituhannen vaihteen tällä puolen tapahtunut muutoksia, joita on tutkittu vain vähän kysymällä, mikä niitä voisi yhdistää. On tunnistettu esimerkiksi ilmastokriisin, queerin, autofiktiivisyyden ja posthumanismin jäljet mutta ei ole kysytty, millainen eetos tai ajan henki läpäisee aikaamme ja sen kulttuurituotteita. Tähän olemme tarttuneet tieteellisessä kokoomateoksessa *Metamodernismi. Kirjallisuuden ja kulttuurin muutos 2000-luvun Suomessa*. Lähdemme liikkeelle siitä, että Suomeen muutoinkin huonosti kotiutunut postmodernismi on menettänyt asemaansa ja selitysvoimaansa niin meillä kuin muualla ja että kirjallisuutta ja kulttuuria tulee katsoa uusista teoreettisista tulokulmista.

Vankinta taustaa teoksessamme edustavat Timotheus Vermeulenin ja Robin van den Akkerin väitteet länsimaisen kulttuurin muutoksesta, jonka he nimeävät metamodernismiksi. Metamodernismia kuvataan marxilaiselta kirjallisuuden- ja kulttuurintutkijalta Raymond Williamsilta peräisin olevan tuntemusrakenne-käsitteen avulla ja kytkemällä uusi aikakausi nykyajan kapitalismin kehitysvaiheiden jatkumoon, jota Williamsia hieman myöhempi saman alan edustaja Fredric Jameson on tarkastellut postmodernismia käsittelevässä tuotannossaan. Metamodernismi onkin pitkälti edelleen modernin projektiin ja sen problematiikkaan kytkeytyvää postmodernismikeskustelun jatkoa uudessa länsimaisessa ja maailmallisessa kontekstissa, internetin ja tekoälyn aikakaudella, jota leimaavat niin globalisaation kriisi, yhteiskunnallinen ja taloudellinen polarisaatio, ilmastokriisi, uushenkisyys ja ihmiskeskeisyydestä luopuminen, sodan julmuus kuin uusi eettisyys ja uuden sukupolven romanttinen tunneherkkyys.

Metamodernismille ominaista on yritys päästä eroon postmodernista ironiasta. Tällainen pyrkimys näkyy kirkkaasti suomalaisessa nykykirjallisuudessa autofiktiosta kokeelliseen lyriikkaan ja vaikkapa monien popmuusikoiden, kuten Maustetyttöjen, Käärijän, Yonan ja Arpan tuotannoissa. Sekin näkyy, miten ironia ei irrota otettaan, vaikka sen kuinka yrittäisi ravistella harteiltaan. Entistä enemmän joudumme koko ajan kysymään uuden kirjallisuuden ja kulttuurin äärellä: onko tämä vilpittömyys vai ironista, voiko se olla molempia? Sillä vaikka toteaisimme ja tuntisimme kohtaavamme aidon vilpittömyyden, ilmaan voi

jäädä epäily ironisuudesta postmodernististen asenteiden väijyessä edelleen mieltemme perukoilla.

Tällainen asetelma metamodernismin teoriassa ymmärretään *oskillaatioksi*, joka tarkoittaa epäsymmetristä ja epäsystemaattista heilahtelua, huojahtelua ja värähtelyä erilaisten toisilleen vastakohtaisten modernien ja postmodernien ideoiden, arvojen ja asenteiden välillä. Kun heiluriliike lähenee liiaksi ironiaa, se alkaa palautua kohti vilpittömyyttä tai kun dystopia valtaa mielen, on aika huojahdella kohti utooppisempia toiveita ja niin edelleen edes takaisin, pysähtymättä.

Suomalaisessa kirjallisuudessa ja kulttuurissa pyrkimys vilpittömyyteen ja metamodernistinen oskillaatio ovat teoksemme artikkelien analyysien perusteella vahvasti mukana. Uskaltaisimme jopa sanoa, että nykykulttuuri ja nykykirjallisuus Suomessa ovat leimallisesti metamodernistisia ja että olemme Suomessa jo monin osin siirtyneet metamodernismiin. Kiinnostavaa on se, miten yleisemmin länsimaisia ja globaaleja kulttuureja selittämään pyrkivä metamodernismin teoria ja omaleimainen kirjallinen ja kulttuurinen perinteemme voidaan asettaa keskustelemaan keskenään. Niiden vaikutussuhde on molemminsuuntainen, löytyy niin yhtäläisyyttä ja yksimielisyyttä kuin ristiriitoja ja vastahankaa. Kirjaammekin voi lukea nimenomaan uuden ja toivoaksemme vilkkaan ja hedelmällisen *keskustelun* avauksena. Tervetuloa mukaan keskustelemaan – ironialla ja ilman.

Salli Anttonen

FT **Salli Anttonen** (UEF) on kulttuurin- ja populaarimusiikintutkija, joka väitteli vuonna 2017 autenttisuuden diskursseista populaarimusiikissa. Nykyisin hän työskentelee koulutusasiiantuntijana Itä-Suomen yliopistossa. <https://orcid.org/0000-0003-1690-7582>

Mika Hallila

FT, dosentti **Mika Hallila** työskentelee kirjallisuuden yliopistotutkijana Jyväskylän yliopistossa. Hän on kirjallisuuden teorian dosentti Itä-Suomen yliopistossa, ja hänellä on habilitaatiopätevyys Varsovan yliopistossa Puolassa. Tutkijanurallaan hän on toiminut useiden vuosien ajan kirjallisuuden professorina Itä-Suomen, Jyväskylän ja Varsovan yliopistoissa. Hallila tutkii monialaisesti suomalaista ja ulkomaista nykykirjallisuutta tämänhetkisinä tutkimusintresseinään metamodernismi, läheisen itsemurhan esittäminen nykykirjallisuudessa ja -kulttuurissa sekä autoetnografinen kirjallisuudentutkimus.

Anna Helle

Dosentti **Anna Helle** on kotimaisen kirjallisuuden yliopistonlehtori Turun yliopistossa.

Kasimir Sandbacka

FT **Kasimir Sandbacka** on kirjallisuuden postdoc-tutkija Oulun yliopistossa.

Vähäisiä lisiä -blogi

Salli Anttosen, Mika Hallilan, Anna Hellen ja
Kasimir Sandbackan blogikirjoituksia

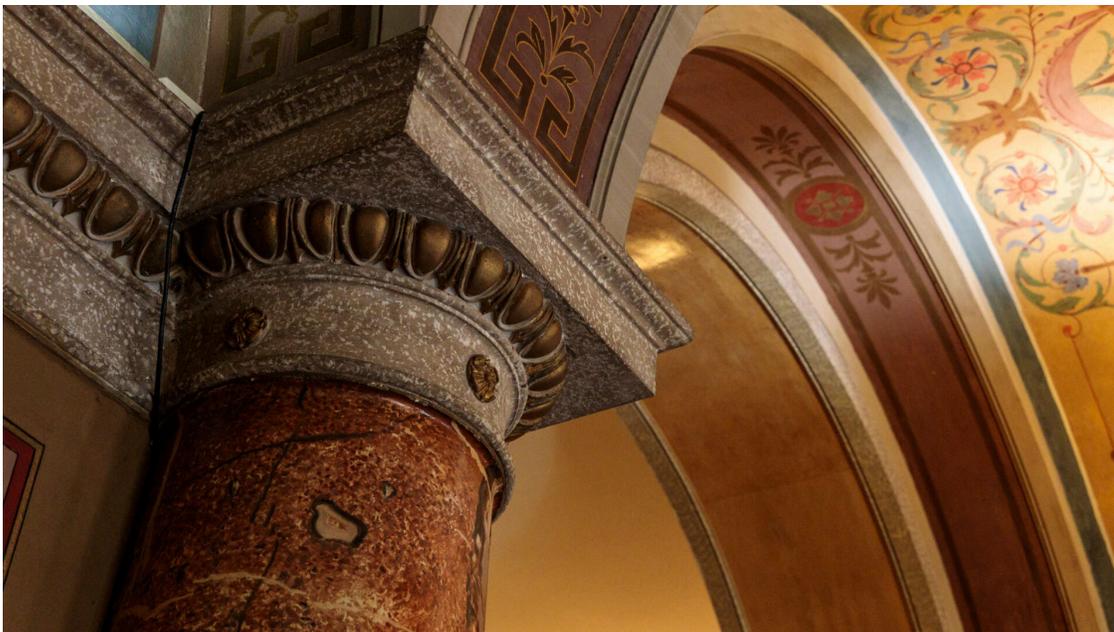
Pia Koivunen, Anna Helle - 21.10.2022

Miksi Neuvostoliiton muistaminen on tärkeää?

Mika Hallila - 25.10.2019

Savumerkkejä, Lönnrotin piippu ja kuolemantuomio

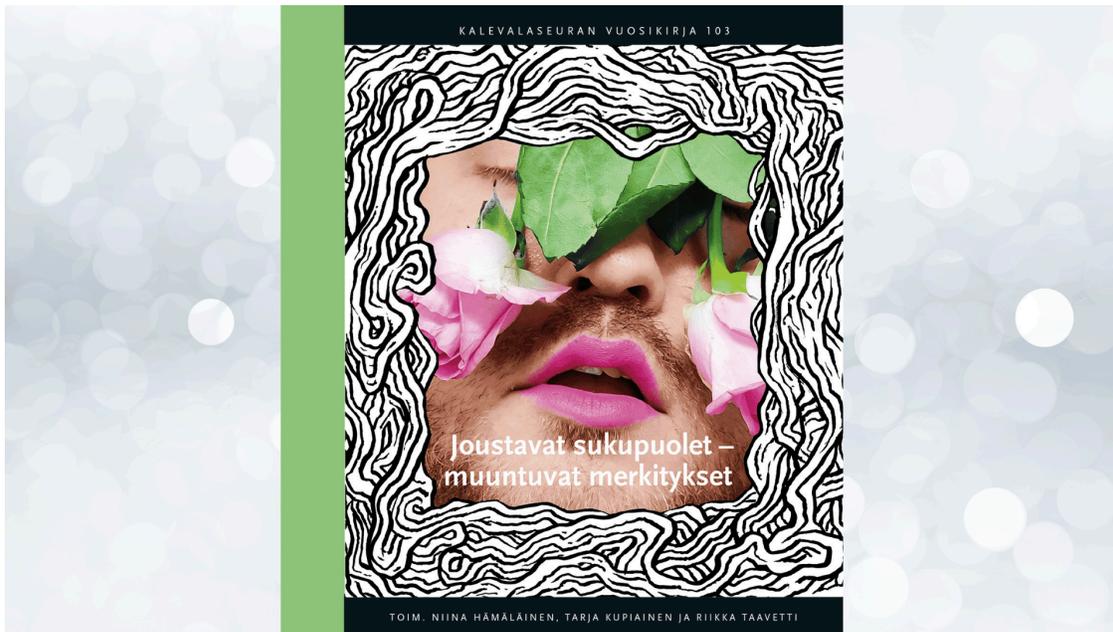
[Vähäisiä lisiä -blogin etusivulle](#) →

13.12.2024 - Uutiset

SKS avaa Mika Waltaria koskevan lehtiartikkelin synnyn taustoja

→

13.12.2024 - Blogi

Joustavat sukupuoli – miksi?

12.12.2024 - Uutiset

SKS julkaisee kymmeniä tuhansia aiemmin julkaisemattomia kansanperinteen aineistoja avoimesti verkossa

